

10

TIPS OM JE LEERLINGEN AAN HET LEZEN TE KRIJGEN

6 jaargangen telt *Fons* intussen al, en dat betekent dat we al heel wat thema's de revue hebben zien passeren. Van nieuwe media tot taal-beschouwing, van luistervaardigheid tot academische woordenschat: de bijdragen in dit tijdschrift strekken zich over alle hoeken van ons rijke vakgebied Nederlands uit – met nu en dan ook een vakoverschrijdend uitstapje. Maar als er dan toch één constante is die in elk van de 14 nummers al aan bod is gekomen, is het wel lezen. Hoe krijg je je leerlingen aan het lezen, en hoe zorg je ervoor dat ze liever, meer én beter lezen? 10 tips voor jou als leraar – en je krijgt meteen ook enkele leestips mee uit het rijke Fons-archief! **Steven Delarue en Heleen Rijckaert**

1

ZORG VOOR EEN RIJK EN GEVARIËERD LEESAANBOD

Laten we meteen een open deur intrappen: meer lezen werkt pas als er ook veel te lezen valt. Zorg er als leraar dus voor dat er letterlijk overal leesvoer op een geïnteresseerde lezer ligt te wachten, en varieer ook maximaal: fictie en non-fictie, boeken en tijdschriften, gedichten en cursiefjes – letterlijk alles kan! Zo vergroot je de kans dat een leerling ergens door geprikkeld raakt en aan het lezen gaat.

 [Graphic novels op de leeslijst \(Fons 5\)](#)
 [Het echte leven/lezen. Non-fictie in de literatuurles \(Fons 2\)](#)

2

VOORLEZEN WERKT, OOK BIJ OUDERE LEERLINGEN

Vaak blijft voorlezen nog beperkt tot de kleuterklas en de lagere school, en wordt

aan leerlingen in het secundair onderwijs amper nog voorgelezen. Ten onrechte! Welke leeftijd je ook hebt: boeiende verhalen blijven beklijven. Durf dus ook eens een verhaal of gedicht voor te lezen aan je klas 15-jarigen, je cursisten in het volwassenenonderwijs of je groep studenten aan de hogeschool. Wedden dat ze aan je lippen hangen?

 [De vele voordelen van voorlezen \(Fons 7\)](#)
 ["Mevrouw, ik mag niet lezen van de dokter" \(Fons 8\)](#)

3

MAAK LEZEN ZICHTBAAR OP SCHOOL

Overal leesvoer laten slingeren is al een belangrijke eerste stap, maar je kan nog veel meer doen om lezen op school zichtbaar te maken. Elke leraar – van welk vak dan ook – kan een leesambassadeur zijn, en via boekenhoekjes, een leeslokaal, een boekenclub of een eigen Instagram-pagina creëer je een leescommunity die

uitnodigt én prikkelt. Een club waar iedereen bij wil horen!

 [Hoe maak je van je school een boekenschool? HH Leest \(Fons 11\)](#)
 [Hoe start je je eigen boekenclub op school? \(Fons 8\)](#)
 [Boeken troef in KBO De Horizon Oudenaarde \(Fons 2\)](#)

4

LEES MEE MET JE LEERLINGEN

Uit Nederlands onderzoek blijkt dat boekenlijsten over heel het land weinig variatie tonen: overal dezelfde boeken, en vaak van witte mannelijke auteurs. Dan mag het niet verbazen dat dat voor leerlingen met andere of bredere interesses weinig beklarend is. Ga in gesprek met je leerlingen over wat hén boeit, en verdiep je ook in die literatuur. Zo kom je automatisch in contact met genres en auteurs die je zelf misschien nog niet kende - leerzaam voor jou, een boost in diver-

siteit voor je leeslijst, en een mooi teken van waardering voor je leerlingen!

 Bepaal je eigen avontuur(lijk leesonderwijs) (Fons 5)

 De ‘Samen lezen’-methodiek: leerlingen een positieve leeservaring bieden (Fons 6)

5

HOU MEERTALIGHEID NIET BUITEN DE DEUR

Nederlands is misschien dan wel de officiële taal en de voertaal in ons onderwijs, maar een groeiend aantal leerlingen heeft niet het Nederlands als thuistaal. Dat zorgt soms voor uitdagingen, maar van al die taalrijkdom in de klas gaat ook een bijzondere kracht uit. Waarom zou je je leerlingen niet eens een boek, verhaal of gedicht laten (voor)lezen in hun thuis- of moedertaal? Met een bespreking nadien of een bijkomende opdracht versterk je bovendien het Nederlands van je leerlingen.

 10 cruciale inzichten over meertaligheid en taalverwerving (Fons 6)

 Functioneel meertalig leren: wat is het en hoe begin je eraan? (Fons 7)

6

NIET ELKE LEERLING MOËT PER SE GRAAG LEZEN

Net zoals niet elke leerling een begenadigd atleet of begaafd wiskundige hoeft te zijn, is het ook niet nodig om van elke leerling een overtuigd lezer te willen maken. Het doel van ons onderwijs is om kinderen en jongeren de nodige handvatten mee te geven om te kunnen functioneren in de maatschappij. Dat betekent dat basisgelet-

terdheid van groot belang is, niet dat iedereen wekelijks de boekhandel in moet voor een nieuw stapeltje leesvoer. Focus op wat telt.

 “Mevrouw, ik mag niet lezen van de dokter” (Fons 8)

7

LEZEN IS OOK LUISTEREN, SPREKEN, SCHRIJVEN EN KIJKEN

Soms hebben we de neiging om de verschillende taaldomeinen ook los van elkaar te behandelen – maar zo werkt het in het echte leven ook niet. Lezen doet schrijven, luisteren doet lezen, schrijven doet spreken, en ga zo maar door. Reden te meer om van je leesles meteen ook een luister-, spreek-, schrijf- en kijkles te maken.

 Taaldomeinen in samenhang: voorbeelden van geïntegreerd lees- en schrijfonderwijs (Fons 3)

 Kijken en luisteren naar jeugdboeken: films, podcasts en strips als opstap naar een hogere leesmotivatie (Fons 12)

8

WERK OVER DE VAKKEN HEEN

Vakoverschrijdend werken: hier bij Fons zijn we er grote fan van! Werk samen met je collega’s van pakweg geschiedenis, biologie of elektriciteit, en zet projecten op die leerlingen op verschillende vlakken tegelijk aan het denken én aan het werk zetten. Wedden dat je je lesdoelstellingen nog makkelijker bereikt, en nog nooit zo’n enthousiaste leerlingen hebt gezien?

 Vakoverschrijdend en projectmatig werken in een praktijkgerichte tso-richting: een terugblik (Fons 11)

 Het moois dat we delen: een transversaal leesproject (Fons 12)

9

OUDERS ZIJN JE BESTE BONDGENOOT

Op school inzetten op lezen en voorlezen is één ding, maar door samen te werken met ouders kun je nog zoveel meer bereiken. Haal bijvoorbeeld mama’s en papa’s in de klas om (meertalig) voor te lezen, betrek hen bij je (vakoverschrijdende) projecten, wissel leestips uit of start een lees- en conversatiegroep op school waar je ook ouders bij uitnodigt. Kansen genoeg om samen van lezen een feest te maken!

 Voorleesweek: hoera voor de voorleespapa’s! (Fons 5)

10

DE LEERKRACHT MAAKT HET VERSCHIL. ALTIJD

Bij Fons zijn we er rotsvast van overtuigd dat de leraar altijd het verschil maakt. Dag na dag zet jij je in de klas in om je leerlingen zoveel mogelijk vaardigheden, inzichten, waarden en kennis mee te geven, zodat ze zichzelf leren ontdekken en hun plek kunnen vinden in onze samenleving. Zeker in deze coronatijden, waarin we vooral bezig zijn met de schade beperken en zelf overeind blijven, moeten we ons dat inprenten: wat wij doen, als leraren Nederlands, dat telt. Elke dag weer.

NOG MEER LEESTIPS?

Wie naast de Fons-artikels nog meer leesvoer wil: op Fons+ vind je nog wat extra ideeën voor boeken waar je bij jou in de klas mee aan de slag kunt, op basis van de 10 tips!